

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 748/2020
23.09.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Зоране Делибашић и Гордане Комненић, чланова већа, у парници тужилаца: АА, ББ, ВВ, ГГ, ДД, ЂЂ, ЕЕ и ЖЖ, сви запослени у Републичком хидрометеоролошком заводу Србије, чији је заједнички пуномоћник Милан Мелајац, адвокат из ..., против туженог Републичког хидрометеоролошког завода Србије, са седиштем у Београду, кога заступа Државно правобранилаштво, ради исплате, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3015/2018 од 01.10.2019. године, у седници одржаној 23.09.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 3015/2018 од 01.10.2019. године, тако што се одбија жалба туженог и потврђује пресуда Другог основног суда у Београду П1 2813/13 од 16.04.2018. године.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени Републички хидрометеоролошки завод Србије, да тужиоцима накнади трошкове ревизијског поступка од 54.000,00 динара у року од 15 дана од пријема преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Другог основног суда у Београду П1 2813/13 од 16.04.2018. године, ставом првим изреке, одбачена је тужба тужилаца у делу којим су тражили да се тужена обавезе да им на име накнаде за исхрану за време рада на терену у периоду од 01.01. до 31.12.2003. године исплати појединачне износе ближе одређене овим ставом изреке, са законском каматом почев од 01.01.2004. године до исплате. Ставом другим изреке обавезан је тужени да тужиоцима на име накнаде за исхрану за време рада на терену у периоду од 01.01. до 31.12.2004. године плати појединачно одређене износе ближе одређене у том ставу изреке, са законском затезном каматом почев од 01.01.2005. године до исплате. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцима накнади трошкове поступка од 409.750,00 динара, као и појединачно тужиоцу АА још 3.345,00 динара, ББ још 3.481,00 динара, ВВ још 3.606,00 динара, ГГ још 2.618,00 динара, ДД још 3.284,00 динара, ЂЂ још 3.550,00 динара, ЕЕ још 3.186,00 динара и тужиоцу ЖЖ још 3.170,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 3015/2018 од 01.10.2019. године, преиначена је првостепена пресуда у ставу другом и трећем изреке тако што је одбијен тужбени захтев којим су тужиоци тражили да се тужени обавезе да им на име накнаде за исхрану за време рада на терену у периоду од 01.01. до 31.12.2004. године плати појединачне износе досуђене ставом другим изреке првостепене пресуде, са законском затезном каматом почев од 01.01.2005. године до исплате, те је одбијен захтев тужилаца за накнаду трошкова првостепеног поступка (у износима досуђеним ставом трећим изреке првостепене пресуде) Ставом другим изреке обавезани су тужиоци да туженом накнаде трошкове првостепеног и другостепеног поступка од 60.000,00 динара, а ставом трећим изреке одбијен је захтев тужилаца за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донесене у другом степену тужиоци су изјавили ревизију, због погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку – Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“, бр. 72/11 и 55/14), Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужилаца основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а ревизијом се не указује на друге повреде одредаба парничног поступка због којих се она може изјавити, применом члана 407. ЗПП.

Према чињеничном стању на ком је заснована побијана одлука, тужиоци су у радном односу код туженог и у току 2003. и 2004. године обављали су рад на терену – у рударским станицама и хидрометеоролошким центрима, па је за сваког тужиоца појединачно утврђен број дана који је провео на терену у 2003. и у 2004. години (број дана је ближе наведен у нижестепеним одлукама). Међу странкама није спорно да им је тужени у том периоду плаћао теренски додатак, који обухвата трошкове боравка и рада на терену, трошкове смештаја и исхране, као и да им је кроз плату исплаћиван и топли оброк. Међу странкама је спорно да ли тужиоци, у овом периоду имају право на исплату накнаде за још 2 obroка дневно. У поступку пред другостепеним судом, спроведеном у складу са одредбом члана 383. став 3. ЗПП, оценом налаза и мишљења судског вештака утврђено је и да је тужени исплатио тужиоцима теренски додатак у потпуности у складу са одредбом члана 17. Уредбе о накнадама и другим примањима запослених у државним органима, изабраних односно постављених лица („Сл. гласник РС“ бр. 37/91, ... и 37/01).

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је делимично усвојио тужбени захтев тужилаца и обавезао туженог да им плати накнаде за исхрану за време рада на терену у периоду од 01.01. до 31.12.2004. године у износима ближе одређеним ставом другим изреке, са припадајућом каматом налазећи да је тужени био у обавези ове накнаде обрачуна и исплати тужиоцима за два obroка дневно, обрачунате на основу дневне вредности накнаде за месечну исхрану у току рада из члана 30а став 1. тачка 1. Општег колективног уговора. Како тужени није поступио на овај начин, првостепени суд је делимично усвојио захтеве тужилаца, у делу који се односи на исплату накнада за период од 01.01. до 31.12.2004. године.

Побијаном другостепеном пресудом преиначена је првостепена одлука и одбијен тужбени захтев тужилаца, уз закључак другостепеног суда да у конкретном случају нема места примени Општег колективног уговора, већ се на тужиоце примењује Уредба о накнадама и другим примањима запослених у државним органима, изабраних односно постављених лица, којом није предвиђено право на накнаду и додатак за исхрану за рад на терену, које тужиоци тужбом потражују, што и њихове захтеве чини неоснованим.

Врховни касациони суд налази да се ревизијом основано указује на погрешну примену материјалног права.

Прописи којим су у утуженом периоду регулисани висина, услови и начин исплате одређених накнада и других примања запослених у државним органима, између осталог и додатка на плату за рад на терену, били су Општи колективни уговор („Сл. гласник РС“, бр.22/97...31/01, који је престао да важи 23.09.2005. године, на основу члана 284. Закона о раду-„Сл. гласник РС“ бр.24/05) и Уредба о накнадама и другим примањима запослених у државним органима и изабраних, односно постављених лица („Сл. гласник РС“ бр.37/94... и 73/01, 81/05).

Одредбом члана 30а став 1. тачка 3. Општег колективног уговора прописано је да запослени има право на додатак на зараду и то дневну накнаду за повећане трошкове рада и боравка на терену (теренски додатак) – у висини 3% просечне месечне зараде по запосленом у привреди Републике, према последњем објављеном податку Републичког органа надлежног за послове статистике, а ако запосленом није обезбеђен смештај и исхрана има право и на накнаду трошкова смештаја и исхране. Уредбом о накнадама и другим примањима запослених у државним органима и изабраних, односно постављених лица, чланом 16. став 2., било је прописано да додатак за рад на терену обухвата трошкове за смештај и исхрану, а одредбом члана 17. ове Уредбе, да дневни додатак за рад на терену износи 3% од просечне месечне зараде по запосленом у привреди Републике исплаћене према последњем коначно објављеном податку републичког органа надлежног за послове статистике, на дан исплате.

Уредбом о изменама и допунама Уредбе о накнадама и другим примањима запослених у државним органима и изабраних, односно постављених лица („Сл. гласник РС“, бр.81/2005 од 23.09.2005. године), у члану 23в став 1. тачка 4. прописано је да се додатак на плату исплаћује за повећане дневне трошкове рада и боравка на терену (теренски додатак) у износу од 3% просечне месечне зараде запосленог у привреди Републике, према последњем коначном објављеном податку републичког органа надлежног за статистику, а ако нису обезбеђени смештај и исхрана – у теренски додатак улазе и трошкови смештаја и исхране, али највише до износа накнаде за дневницу за службено путовање и трошкове ноћења (члан 6. и 7. ове Уредбе). Чланом 1. став 2. тачка 8. исте Уредбе прописано је да накнадама и другим примањима у смислу ове Уредбе сматрају се додатак на плату.

Из наведеног произилази да се додатак на плату који представља теренски додатак, у смислу цитираног члана 23в Уредбе, одређује у висини и на начин ближе одређен тим

чланом, а одређен је и начин обрачуна трошкова исхране у случају када они нису обезбеђени за време рада и боравка на терену. До ступања на снагу ових измена Уредбе о накнадама и другим примањима запослених у државним органима и изабраних односно постављених лица, односно до 01.10.2005. године, није био регулисан начин исплате трошкова исхране за време рада и боравка на терену, због чега се за тај период (пре ступања на снагу ових измена и допуна) непосредно примењују одредбе Општег колективног уговора којим је уговорено да се тим уговором у складу са Законом, уређују права, обавезе и одговорности запослених и послодаваца из области рада и радних односа, као и међусобни односи учесника овог колективног уговора; да је послодавац, у смислу овог колективног уговора домаће и страно правно и физичко лице које има запослене (члан 1), те да се овај колективни уговор непосредно примењује (члан 2). Супротно становишту другостепеног суда, одредбе Општег колективног уговора се примењују и на запослене код туженог, јер тужени није државни орган, већ домаће правно лице – организација, које се финансира из буџетских средстава. Тужиоцима није исплаћена накнада трошкова исхране за још два obroка дневно, јер је накнада за један оброк урачуната у плату. Висина неисплаћене накнаде за још два obroка тужиоцима је правилно утврђена на основу параметара из члана 30а став 1. тачка 3. Општег колективног уговора и члана 23в Уредбе о накнадама и другим примањима запослених у државним органима и изабраних, односно постављених лица („Сл. гласник РС“, бр.37/94... и 73/01, 81/2005), а на основу статистичких података из 2004. године, о висини просечне месечне зараде по запосленом у привреди Републике Србије, који се званично објављују у Службеном гласнику. На досуђени износ накнаде тужиоцима припада и законска затезна камата у смислу члана 277. ЗОО. Према томе, како је у току 2004. године тужени тужиоцима плаћао теренски додаток, али им није плаћао и накнаду трошкова исхране за два obroка у периоду рада и боравка на терену, при чему плаћање теренског додатка не искључује обавезу туженог да плаћа и трошкове исхране, у смислу цитираних одредби Општег колективног уговора и Уредбе о накнадама и другим примањима запослених у државним органима изабраних, односно постављених лица, то је правилно првостепеном одлуком усвојен тужбени захтев тужилаца у овом делу.

Како је побијаном правноснажном одлуком, погрешном применом материјалног права преиначена првостепена пресуда и тужбени захтев одбијен, Врховни касациони суд је на основу члана 416. став 1. ЗПП, одлучио као у ставу првом изреке.

Тужиоци су успели у поступку по ревизији, па им, на основу члана 153. и 154. ЗПП, припадају и опредељени трошкови овог поступка, који су им досуђени у висини од 54.000,00 динара, на име награде адвокату за састав ревизије.

На основу изнетог, применом члана 165. став 2. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у ставу другом изреке.

**Председник већа-судија
Весна Поповић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић